

การบูรณาการหลักทวารวาสธรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร
กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง
GHARAVASA-DHAMMA FOR WORK PERFORMANCE EFFICIENCY DEVELOPMENT
OF SUPPORT SERVICES DIVISION DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS
AND ELECTRONICS ROYAL THAI AIR FORCE

นรินทร์ พิณเสนาะ*, สุริยา รักษาเมือง, ธวัชชัย สมอเนื่อ

Narin Phinsanou*, Suriya Raksamueng, Tawatchai Samomeuar

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

*Corresponding Author E-mail: narin0841194029@gmail.com

Received April 28, 2026; Revised June 15, 2026; Accepted June 24, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักทวารวาสธรรมกับระดับการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง และ 3. นำเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 86 คน จากประชากร 109 คน โดยการคำนวณตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.794 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1. การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ความเข้าใจในระบบงานและการบริการเป็นเลิศ และการปฏิบัติงานเป็นทีมตามลำดับ 2. หลักทวารวาสธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง โดยด้านสัจจะมีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาคือ ทมะ ขันติ และจาคะ และ 3. แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรควรส่งเสริมความซื่อตรงและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน พัฒนาทักษะและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ปลูกฝังความอดทนในการทำงาน และส่งเสริมการเสียสละ การช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน รวมถึงการแบ่งปันองค์ความรู้เพื่อสร้างความร่วมมือในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การบูรณาการ, หลักทวารวาสธรรม, การปฏิบัติงาน, บุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ

Abstract

This research article aimed to: 1. study the level of performance potential development among personnel in the Service Division, Directorate of Electronics, Royal Thai Air Force, Don

Mueang; 2. study the relationship between the Gharavasa-dhamma (Virtues for Laypeople) and the level of performance potential development of personnel in the Service Division, Directorate of Electronics, Royal Thai Air Force, Don Mueang; and 3. propose guidelines for developing the performance potential of personnel in the Service Division, Directorate of Electronics, Royal Thai Air Force, Don Mueang. A mixed-methods research design was conducted. For the quantitative research, data was collected from a sample of 86 individuals out of a total population of 109, calculated using Taro Yamane's formula. The instrument was a questionnaire with an overall reliability of 0.794. Data was analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. For the qualitative research, in-depth interviews were conducted with 9 key informants (monks and individuals), and data was analyzed using content analysis.

The results showed that: 1. The overall performance potential development of the personnel was at the highest level. Achievement orientation had the highest mean, followed by adherence to correctness and ethics, understanding of work systems and service excellence, and teamwork, respectively. 2. The Gharavasa-dhamma principle was positively correlated with performance potential development at a moderate level, with Sacca (Truthfulness and Honesty) showing the highest correlation, followed by Dama (Self-control/Self-development), Khanti (Tolerance/Patience), and Caga (Generosity/Sacrifice), respectively and 3. Guidelines for personnel potential development suggested promoting honesty and responsibility in work performance, continuously developing skills and learning, instilling patience in tasks, and encouraging sacrifice, mutual assistance among colleagues, as well as knowledge sharing to build efficient collaboration.

Keywords: Integration, Gharavasa-dhamma, Work Performance, Support Service Division Directorate of Communications and Electronics

บทนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันเข้ามามีบทบาทและมีความสำคัญอย่างมากในชีวิตของเราทุกคนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทั้งภาครัฐหรือเอกชน ต่างนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการในหลายภาคส่วนและการพัฒนาบุคลากรภายในหน่วยงานเป็นหลักรวมทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศยังเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินชีวิตของเราในยุคปัจจุบันที่มนุษย์ทุกคนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทั่วทั้งโลกไม่มีข้อจำกัด การติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานจึงเป็นสิ่งที่ง่ายมากกว่า ยุคที่ผ่านมาที่มีข้อจำกัดในด้านเทคโนโลยีที่มีความล้ำสมัยและระบบอินเทอร์เน็ตที่จำกัดให้เฉพาะหน่วยงานและกลุ่มบุคคลบางส่วน เพราะเหตุนี้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเพื่อส่งผลให้ระบบการจัดการหน่วยงานมีความสมบูรณ์และบรรลุผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงาน พร้อมทั้งโครงสร้างทางเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้เหมาะสมและตรงต่อพันธกิจของหน่วยงาน (กองทัพอากาศ, 2568)

กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศนั้นมีหน้าที่วางแผนการปฏิบัติ อำนาจการ ประสานงาน ติดตาม กำกับการพัฒนา และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ กิจการกระจายเสียง และ

กิจการโทรทัศน์ หน้าที่หลักในการเตรียมกำลังด้านการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ของกองทัพอากาศในการป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังด้านการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อขับเคลื่อนให้กองทัพอากาศเป็นกองทัพชั้นนำในภูมิภาค ตามวิสัยทัศน์ คือ “ก้าวหน้า ก้าวไกล ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง” เนื่องด้วยกองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ เป็นส่วนงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริการ การสวัสดิการ และการพัสดุที่มีใช้พัสดุสายอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งบุคลากรภายในหน่วยงานนั้นมีหลายช่วงอายุคน ทำให้ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีร่วมกับงานที่ได้รับมอบหมายเกิดความสับสนส่งผลให้เกิดความเสียหายต่องานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา (กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ, ม.ป.ป.)

จากข้อมูลดังกล่าวพบว่า การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรของ กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ คือความสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับเป้าหมายที่ผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายมาตามลำดับ จนถึงผู้ใต้บังคับบัญชาภายในองค์กร จึงทำให้เกิดปัญหาด้านคุณภาพของงาน เนื่องจากความแตกต่าง เช่นลักษณะของความรู้ ทักษะเชิงวิชาชีพ การขาดทัศนคติที่ดีต่องาน และ สภาพปัญหาทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงาน แต่ละเรื่องมีความสำคัญ ซึ่งอาจทำให้เกิดความล้มเหลวขององค์กรจึงต้องมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้งานที่ออกมามีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยสามารถทำได้หลายวิธี อาทิเช่น โดยการศึกษา การฝึกอบรม และการพัฒนา

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับ “การบูรณาการหลักธรรมาธรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง” โดยการศึกษาครั้งนี้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาศึกษาด้วย คือ ธรรมาธรรม อันเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นหลักการที่จะช่วยให้การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของตัวบุคลากรอีกด้วย เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์คือทรัพยากรที่ทรงค่ายิ่งใน องค์กร เมื่อบริหารจัดการตามวิธีการที่เหมาะสมจะสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพงานภายในองค์กรได้ เป็นอย่างดีและจะนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างตรงจุดเพื่อให้บุคลากรในแต่ละตำแหน่ง ได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายตามที่องค์กรได้กำหนดไว้มากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาธรรมกับการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรของ กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง จำนวน 109 คน (กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (1973) ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 86 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารกองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง จำนวน 3 คน กลุ่มบุคลากรสายปฏิบัติการ กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง จำนวน 2 คน นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 คน และกลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูปหรือคน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอนประกอบด้วย 1. ปัจจัยส่วนบุคคล 2. ฆราวาสธรรม และ 3. ศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.794

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยแบบสอบถาม จำนวน 86 ฉบับ โดยผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง แก่กลุ่มตัวอย่างและได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบทั้ง 86 ฉบับ คิดเป็น 100 % และการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และสถิติอนุมานหาค่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้วนำมาสังเคราะห์ตามวัตถุประสงค์

ผลการวิจัย

1. ระดับศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ ทหารอากาศ ดอนเมือง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง โดยภาพรวม

ด้านที่	การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.94	0.17	มากที่สุด
2	ยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม	4.69	0.34	มากที่สุด
3	ความเข้าใจในระบบงาน	4.62	0.40	มากที่สุด
4	การบริการเป็นเลิศ	4.51	0.54	มาก
5	การปฏิบัติงานเป็นทีม	4.48	0.53	มาก
รวม		4.65	0.35	มากที่สุด

จากตารางดังกล่าว พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อหลักการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษาคือ การมุ่ง

ผลสัมฤทธิ์ ($\bar{X} = 4.94$) รองลงมาคือ การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ($\bar{X} = 4.69$) ความเข้าใจในระบบงาน ($\bar{X} = 4.62$) การบริการเป็นเลิศ ($\bar{X} = 4.51$) และการปฏิบัติงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.48$) ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง	ตัวแปรตาม				
		การมุ่งผลสัมฤทธิ์	การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม	ความเข้าใจในระบบงาน	การบริการเป็นเลิศ	การปฏิบัติงานเป็นทีม
ตัวแปรอิสระ						
หลักธรรมาภิบาล	.688**	.222**	.580**	.617**	.629**	.694**
สำนึก ความซื่อตรง	.750**	.248**	.656**	.682**	.752**	.662**
ทมะ การฝึกฝนตนเอง	.740**	.257**	.630**	.647**	.716**	.707**
ขันติ ความอดทน	.509**	.146**	.417**	.469**	.415**	.568**
จาคะ การเสียสละ	.478**	.235**	.392**	.508**	.385**	.458**

จากตารางดังกล่าว พบว่า หลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง ในระดับปานกลาง ($R = .688^{**}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสำนึก คือ ความซื่อตรง มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($R = 0.750^{**}$) รองลงมาคือ ด้านทมะ คือการฝึกฝนตนเอง มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($R = 0.740^{**}$) ด้านขันติ ความอดทนมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($R = 0.509^{**}$) และด้านจาคะ การเสียสละมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับน้อย ($R = 0.478^{**}$)

3. แนวทางการประยุกต์หลักธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนา ศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง สามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ดังนี้ การส่งเสริม ศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร เป็นผลที่เกิดจากการประยุกต์เข้ากับหลักธรรมาภิบาล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ พัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร 5 ด้าน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ คือ การทำงานของบุคลากรกองบริการต้องอาศัยความตั้งใจ ขยัน และทำงานตามเป้าหมายอย่างมีระบบ 2. การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม คือ การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรมเป็นหัวใจสำคัญ ของการทำงานในองค์กร โดยบุคลากรควรปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา ยึดหลักกฎหมายและคุณธรรม มุ่งประโยชน์ส่วนรวม และรักษาวินัยวิชาชีพ 3. ความเข้าใจในระบบงาน คือ บุคลากรต้องมีความเข้าใจระบบงาน ของตนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้ทำงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ 4. การบริการ

เป็นเลิศ คือ การบริการเป็นเลิศคือหัวใจของภารกิจที่กองบริการฯ ต้องดำเนินการด้วยความเต็มใจ เอาใจใส่ อดทน และมีมารยาทที่ดี บุคลากรต้องให้บริการอย่างเป็นมิตร ยิ้มแย้ม และเท่าเทียม โดยเน้นตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ เพื่อสร้างความประทับใจและเสริมภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ดังนั้นจึงควรยึดมั่นในคุณภาพการบริการทั้งพฤติกรรม ทักษะ และมารยาท เพื่อให้หน่วยงานได้รับความเชื่อมั่นและยอมรับ และ 5. การปฏิบัติงานเป็นทีม คือ การทำงานเป็นทีมเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร บุคลากรควรร่วมมือกันตามความถนัด รักษาความสามัคคี และแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน พร้อมทั้งสื่อสาร วางแผน และรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อให้การทำงานมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรส่งเสริมและกำหนดนโยบายที่สนับสนุนการทำงานเป็นทีม เพื่อให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่นและบรรลุเป้าหมายขององค์กรโดยนำหลักธรรม คือ ขรวาธธรรม เข้ามาประยุกต์เข้ากับการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง 1. สังข์ มีความซื่อตรง ในการปฏิบัติงานในกองบริการฯ กองทัพอากาศ ต้องอาศัยความรับผิดชอบ ความตั้งใจ และความรอบคอบ ผู้ปฏิบัติงานต้องเข้าใจระบบงานและหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติงานตามคำสั่งด้วยความระมัดระวัง ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น มีการวางแผน ตรวจสอบ 2. ทมะ การฝึกฝนตนเอง ในการปฏิบัติงานควรปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนภารกิจของหน่วยงาน และผู้บังคับบัญชา ซึ่งจำเป็นต้องฝึกฝนทักษะต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านเทคโนโลยีและงานเฉพาะที่รับผิดชอบ การพัฒนาทักษะส่วนบุคคลช่วยเพิ่มศักยภาพและคุณภาพของงาน อีกทั้ง ควรได้รับการอบรมตั้งแต่เริ่มเข้ารับราชการและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลง 3. ขันติ ความอดทน งานในกองบริการถือเป็นภารกิจที่ต้องใช้ความอดทนเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นงานที่ต้องใช้แรงกายและแรงใจในการให้บริการ เช่น งานโยธา งานขนส่ง งานพัสดุ และงานพลาดิการ ซึ่งต้องทำงานแข่งกับเวลาและความคาดหวังของผู้รับบริการ ตัวบุคลากรที่ทำหน้าที่ในสายงานนี้จึงต้องมีขันติอย่างสูง ทั้งในด้านทักษะ ความรับผิดชอบ และวินัย เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย 4. จาคะ ความเสียสละ งานในกองบริการเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการเสียสละและช่วยเหลือผู้อื่นซึ่งบุคลากรอาจต้องสละเวลาส่วนตัวเพื่อจัดเตรียมงานหรือช่วยเหลือผู้อื่นนอกเหนือจากหน้าที่ของตน การให้ความรู้ แบ่งปันอุปกรณ์ หรือรับหน้าที่แทนผู้อื่น ล้วนสะท้อนถึงหลักธรรม “จาคะ” ที่หมายถึง การเสียสละโดยไม่หวังผลตอบแทน การสละความเห็นแก่ตัว การให้อภัย และการแบ่งปันสิ่งที่มี เป็นพื้นฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันในองค์กร ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยให้งานสำเร็จอย่างราบรื่น แต่ยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงานอีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ ทหารอากาศ ดอนเมือง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้ 1. การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม โดยบุคลากรควรปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา ยึดหลักกฎหมายและคุณธรรม มุ่งประโยชน์ส่วนรวม และรักษาวินัยวิชาชีพ 2. ความเข้าใจในระบบงาน คือบุคลากรต้องมีความเข้าใจระบบงานของตนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทำงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ 3. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผลสัมฤทธิ์ คือการทำงานของบุคลากรกองบริการต้องอาศัยความตั้งใจ ขยัน และทำงานตามเป้าหมายอย่างมีระบบ โดยยึดแนวทางและแผนงานของหน่วยงาน 4. การบริการเป็นเลิศ บุคลากรต้องให้บริการอย่างเป็นมิตร เพื่อสร้างความประทับใจและเสริมภาพลักษณ์ของหน่วยงาน และ 5. การปฏิบัติงานเป็นทีม คือการทำงานเป็นทีมเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร บุคลากรควรร่วมมือกัน เพื่อให้การทำงานมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของญาณกร ช้อยนิม และคณะ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลักของครู

ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของจังหวัดนครสวรรค์ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณารายด้าน พบว่า สภาพการพัฒนาสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของจังหวัดนครสวรรค์ เริ่มจากการปฏิบัติงานเป็นทีม และด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนการพัฒนาฝึกฝนตนเองมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของจังหวัดนครสวรรค์ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะครูในการปฏิบัติงานอย่างรอบด้าน เพื่อส่งเสริมให้ครูในสังกัดได้รับการพัฒนาตนเองอย่างทั่วถึง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักขรวาธธรรมกับการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($R = 0.688^{**}$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรรย์ศ นพณวิวรรณ์ และสุกิจ ชัยมุสิก (2567) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทการปฏิบัติงานประกันสังคมตามหลักขรวาธธรรมของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานคร พบว่า 1. หลักขรวาธธรรมช่วยพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรม เช่น ซื่อสัตย์ อุดมคติ มีสติ ควบคุมอารมณ์ และมีน้ำใจ ส่งผลให้ทำงานราบรื่นและประสบความสำเร็จ 2. หลักขรวาธธรรมทุกข้อมีความสำคัญและต้องใช้ร่วมกัน ช่วยลดความขัดแย้ง แก้ปัญหาได้ดี และทำให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ 3. การประยุกต์ใช้หลักขรวาธธรรมในการทำงานช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจ ทำให้เกิดความราบรื่น ความสำเร็จ และความสุขในการทำงานและชีวิต และ 4. บุคลากรเห็นตรงกันว่าหลักขรวาธธรรมช่วยสร้างความสุข ลดความขัดแย้ง เสริมความซื่อสัตย์ มีเหตุผล อุดมคติ และความร่วมมือ ทำให้งานมีคุณภาพและบรรลุเป้าหมาย

3. การบูรณาการหลักขรวาธธรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง แนวทางการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ เป็นผลที่เกิดจากการบูรณาการหลักหลักขรวาธธรรมซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1. ผู้ปฏิบัติงานจะต้อง มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ต่อผลงานโดยจะต้องเข้าใจระบบงาน หน้าที่ของตนเอง และจะต้องปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ ขยันหมั่นเพียร มีเป้าหมายชัดเจน โดยมีผู้บริหารช่วยสนับสนุนและเอาใจใส่ เพื่อเสริมศักยภาพในการทำงานของบุคลากร 2. ผู้ปฏิบัติงานทำด้วยความยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ทำงานด้วยความตรงไปตรงมา มุ่งประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติงานตามระเบียบ กฎหมาย และคุณธรรมจริยธรรมอย่างเคร่งครัด และตั้งมาตรฐาน เพื่อกำกับพฤติกรรมผู้ปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมความสำเร็จของภารกิจได้ 3. ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ ความเข้าใจในระบบงานและหากมีความรู้เฉพาะทางและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีจะช่วยยกระดับมาตรฐานการทำงานอย่างมาก และการมีพี่เลี้ยงที่เชี่ยวชาญแนะนำในช่วงเริ่มต้นช่วยให้การปฏิบัติงานราบรื่นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น 4. ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีจิตใจ การบริการเป็นเลิศ โดยที่ผู้ให้บริการต้องมีความเป็นมิตร และปฏิบัติต่อผู้รับบริการอย่างเท่าเทียม เพราะงานบริการเป็นภารกิจหลักที่ต้องใช้ทั้งแรงกายและแรงใจพร้อมความเต็มใจมีความอดทน และ 5. ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีการ ร่วมงานกันเป็นทีม ควรมีจิตสำนึกในการร่วมแรงร่วมใจและช่วยเหลือกันตามความถนัดที่แต่ละบุคคลมี เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความสำเร็จขององค์กร พร้อมทั้งผู้บริหารควรจะต้องส่งเสริมและวางนโยบายเพื่อสนับสนุนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นทีมในหน่วยงาน และนำหลักธรรมมาประยุกต์เข้ากับการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1. สังจะ ความซื่อตรง ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรับผิดชอบความตั้งใจ และความรอบคอบความพร้อมทั้งจริงใจ ซื่อตรง ไม่บิดเบือน เพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจและประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันภายในหน่วยงาน 2. ทมะ การฝึกฝนตนเอง

ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานต้องปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนภารกิจของหน่วยงานและต้องมีการควบคุมตนเอง มีการปรับตัวและมีจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวมของหน่วยงาน 3. ขันติ ความอดทน ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานในส่วนของบริการต้องใช้ร่างกายและแรงใจสูง และการมีขันติช่วยฝึกจิตใจให้สงบ มีสติ และยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น 4. จาคะ ความเสียสละ ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานในส่วนของบริการต้องอาศัยความเสียสละและช่วยเหลือผู้อื่นจาจะเป็นคุณธรรมที่ช่วยพัฒนาองค์กรและความสัมพันธ์ในที่ทำงานให้ยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริภรณ์ เวียงกมลและ และเวชสุวรรณ อาจิวชัย (2568) ได้ศึกษาเรื่อง การบูรณาการหลักพราวาสธรรม 4 ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า 1. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยปฏิบัติงานอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง และมีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือสังคม 2. ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม โดยยึดหลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ 3. ด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน โดยมีการพัฒนาความรู้ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา และเสียสละเพื่อส่วนรวม 4. ด้านการบริการเป็นเลิศ โดยให้บริการอย่างเป็นมิตร มีมาตรฐาน และมุ่งให้ผู้รับบริการได้รับประโยชน์สูงสุด 5. ด้านการทำงานเป็นทีม โดยส่งเสริมความร่วมมือสนับสนุนซึ่งกันและกัน และสร้างความสามัคคีในองค์กรอย่างปราศจากอคติ ซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการการบูรณาการหลักพราวาสธรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง ได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

จากภาพที่ 1 จากแผนภาพดังกล่าวสามารถอธิบายองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย ได้ดังนี้

การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง มีการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรอยู่โดยตลอด ทั้งนี้ การประยุกต์หลักทฤษฎีธรรม เพื่อนำหลักธรรมเข้ามาช่วยในการส่งเสริมศักยภาพการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยขั้นตอนคือ สังเกต ความซื่อตรง ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรับผิดชอบ ความตั้งใจ และความรอบคอบความพร้อม ทั้งจริงใจ ซื่อตรง ไม่บิดเบือน เพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจและประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันภายในหน่วยงาน ทมะ การฝึกฝนตนเอง ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานต้องปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนภารกิจของหน่วยงานและต้องมีการควบคุมตนเอง มีการปรับตัว และมีจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวมของหน่วยงานชั้นดี ความอดทน ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานในส่วนการบริการต้องใช้ร่างกายและแรงใจสูง และการมีขันติช่วยฝึกจิตใจให้สงบ มีสติ และยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น จาคะ ความเสียสละ ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานในส่วนของการบริการ ต้องอาศัยความเสียสละ และช่วยเหลือผู้อื่นจากจะเป็นคุณธรรมที่ช่วยพัฒนาองค์กรและความสัมพันธ์ในที่ทำงานให้ยั่งยืน หลักทฤษฎีธรรม ประการข้างต้นเมื่อนำมาเป็นส่วนผสมที่เหมาะสมแล้ว ผลประโยชน์ที่คาดหวังหรือผลที่จะเกิดขึ้นแก่การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง คือ ผู้ปฏิบัติงานโดย มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ต่อผลงานโดยจะต้องเข้าใจระบบงาน หน้าที่ของตนเอง และจะต้องปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ ขยันหมั่นเพียร มีเป้าหมายชัดเจน โดยมีผู้บริหารช่วยสนับสนุนและเอาใจใส่ เพื่อเสริมศักยภาพในการทำงานของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานทำโดย ความยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ทำงานด้วยความตรงไปตรงมา มุ่งประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย และคุณธรรมจริยธรรมอย่างเคร่งครัดและตั้งมาตรฐาน เพื่อกำกับพฤติกรรมผู้ปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมความสำเร็จของภารกิจได้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ ความเข้าใจในระบบงาน และหากมีความรู้เฉพาะทางและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีจะช่วยยกระดับมาตรฐานการทำงานอย่างมาก และการมีพี่เลี้ยงที่เชี่ยวชาญแนะนำ ในช่วงเริ่มต้นช่วยให้การปฏิบัติงานราบรื่นและมีประสิทธิภาพมากขึ้นผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีจิตใจ การบริการเป็นเลิศ โดยที่ผู้ให้บริการต้องมีความเป็นมิตร และปฏิบัติต่อผู้รับบริการอย่างเท่าเทียม เพราะงานบริการเป็นภารกิจหลักที่ต้องใช้ทั้งร่างกายและแรงใจ พร้อมความเต็มใจมีความอดทน ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีการ ร่วมงานกันเป็นทีม ควรมีจิตสำนึกในการร่วมแรงร่วมใจและช่วยเหลือกันตามความถนัดของแต่ละบุคคลมี เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความสำเร็จขององค์กร พร้อมทั้งผู้บริหารควรจะต้องส่งเสริมและวางนโยบายเพื่อสนับสนุนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นทีมในหน่วยงาน

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง ควรนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพเพื่อให้การให้บริการต่อส่วนงานภายในหน่วยงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง ควรพัฒนาโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของกำลังพล เช่น สวัสดิการสุขภาพ และการสนับสนุนครอบครัว เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ และเพิ่มความผูกพันต่อองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ ดอนเมือง ควรมีการวางแผนและกำหนดเส้นทางความก้าวหน้าในสายงานให้ชัดเจนสำหรับกำลังพลในหน่วยงาน

เพื่อสร้างแรงจูงใจและลดอัตราการย้าย โดยอาจจัดทำระบบการประเมินสมรรถนะ และแผนพัฒนารายบุคคลภายในหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศดอนเมือง ควรส่งเสริมศักยภาพการปฏิบัติงานด้านทักษะ โดยพัฒนาการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ และนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน โดยยึดหลักของเหตุและผล
2. การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศดอนเมือง ควรส่งเสริมส่งเสริมให้กำลังพลมีโครงสร้างกระบวนการการปฏิบัติงานอย่างมีแบบแผนเพื่อรองรับปัญหาในระหว่างการทำงาน และมีการอบรมพัฒนาตัวบุคลากรของหน่วยงาน
3. การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศดอนเมือง ควรส่งเสริมกำลังพลให้มีการประเมินสมรรถนะและการวางแผนพัฒนารายบุคคล ใช้แบบประเมินสมรรถนะรายบุคคลเป็นเครื่องมือกำหนดจุดแข็ง/จุดอ่อนของตัวกำลังพล
4. การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศดอนเมือง ควรส่งเสริมระบบพี่เลี้ยง (Mentor System) ภายในหน่วยงาน แต่งตั้งกำลังพลรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงแก่กำลังพลใหม่ พร้อมทั้งมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
5. การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศดอนเมือง ควรส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีที่ในปัจจุบันมีบทบาทอย่างมากเพื่อช่วยลดระยะเวลาในระหว่างปฏิบัติงานให้รวดเร็วยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษากลไกในการเพิ่มแรงจูงใจเพื่อเพิ่มขวัญกำลังใจ เช่น ระบบการประเมินผล การเลื่อนขั้น การพัฒนาเส้นทางอาชีพ และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมภาคภูมิใจในหน้าที่ ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพและความต่อเนื่องในการศึกษาการปฏิบัติงานของกำลังพลในระยะยาว
2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมหลักพุทธจริยธรรม และมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยเพื่อหาแนวทางที่จะส่งผลให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาเป็นต้นแบบหรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ
3. สามารถนำเอาหลักการที่มีความเกี่ยวข้อง เข้ามาช่วยศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ในหน่วยงานต่างๆ สำหรับผู้ที่มีความสนใจในงานวิจัยเรื่องนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ. (ม.ป.ป.). กองบังคับการ. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2567 จาก https://comm.rtaf.mi.th/?page_id=62379.
- กองทัพอากาศ. (2568). ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2568. สืบค้นจากเว็บไซต์กองทัพอากาศ. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2568 จาก <https://shorturl.asia/6l12W>.
- ขจรยศ นพณวิวัฒน์ และสุกิจ ชัยมุสิก. (2567). บทบาทการปฏิบัติงานประกันสังคมตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานคร. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 2(4), 1–12.
- ญาณกร ช้อยนิยม และคณะ. (2565). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของจังหวัดนครสวรรค์ตามหลักสัปปุริสธรรม 7. วารสารวิจัยวิชาการ, 5(5), 65–78.

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศิริภรณ์ เวียงมกล และเวชสุวรรณ อาจวิชัย. (2568). การบูรณาการหลักธรรม 4 ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(2), 195–215.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.